

ZIENSWIJZENNOTA

Ontwerpbesluit omgevingsvergunning "Uitbreiden golfbaan, Zoomweg 10"

5 oktober 2015
Gemeente Wageningen

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Algemeen	3
1.2	Procedure omgevingsvergunning 'uitbreiden golfbaan, Zoomweg 10'	3
2	Zienswijzen ten aanzien van het ontwerpbesluit	4

1 Inleiding

1.1 Algemeen

De Wageningse golfclub heeft een omgevingsvergunning aangevraagd voor het uitbreiden van de bestaande golfbaan met 5 holes, nabij het sportpark De Zoom, Zoomweg 10. Het ontwerpbesluit van de omgevingsvergunning inclusief de ontwerp verklaring van geen bedenkingen van de gemeenteraad heeft met ingang van 12 juni 2015 gedurende zes weken ter visie gelegen. Tijdens deze periode zijn twaalf zienswijzen ontvangen.

Om een ieder over het ontwerpbesluit van de omgevingsvergunning te informeren is tijdens de ter inzage legging op 9 juli 2015 een informatieavond gehouden. Tijdens deze bijeenkomst konden omwonenden en andere belanghebbenden zich laten informeren over het ontwerpbesluit van de omgevingsvergunning.

Voorliggende zienswijzennota maakt onderdeel uit van de voorbereiding ten behoeve van het verlenen van de omgevingsvergunning. De nota bestaat uit twee hoofdstukken. Na deze inleiding bevat hoofdstuk 2 een overzicht van de ingekomen zienswijzen ten aanzien van het ontwerpbesluit van de omgevingsvergunning. Per zienswijze wordt aangegeven of de zienswijze aanleiding geeft het besluit op de aanvraag om omgevingsvergunning te wijzigen.

1.2 Procedure omgevingsvergunning 'uitbreiden golfbaan, Zoomweg 10'

- Zienswijzenronde. Het ontwerpbesluit van de omgevingsvergunning inclusief de ontwerp verklaring van geen bedenkingen van de raad heeft na publicatie op de website van de gemeente Wageningen, in de Staatscourant en in het Gemeenteblad gedurende zes weken analoog ter visie gelegen. Daarnaast heeft het ontwerpbesluit gedurende zes weken digitaal ter inzage gelegen op www.ruimtelijkeplannen.nl. Gedurende deze termijn heeft iedereen schriftelijk of mondeling een zienswijze bij het college van burgemeester en wethouders kunnen indienen.
- Verlening. Na de zienswijzenronde beslist de gemeenteraad over de afgifte van een definitieve verklaring van geen bedenkingen. Hierbij worden de ontvangen zienswijzen, voor zover deze zienswijzen betrekking hebben op de verklaring van geen bedenkingen, meegewogen. Indien de gemeenteraad de verklaring van geen bedenkingen afgeeft neemt het college van burgemeester en wethouders een besluit op de aanvraag om omgevingsvergunning. De verklaring van geen bedenkingen maakt deel uit van het besluit op de aanvraag om omgevingsvergunning. Tegen het besluit op de aanvraag om omgevingsvergunning kan beroep worden ingesteld bij de rechtbank Gelderland. De verleende omgevingsvergunning wordt bekendgemaakt op de website van de gemeente Wageningen, in de Staatscourant en in het Gemeenteblad. De omgevingsvergunning ligt gedurende 6 weken analoog ter visie. De omgevingsvergunning ligt ook gedurende deze termijn digitaal ter visie op www.ruimtelijkeplannen.nl.

2 Zienswijzen ten aanzien van het ontwerpbesluit

Naar aanleiding van de tervisielegging van het ontwerpbesluit van de omgevingsvergunning zijn twaalf zienswijzen ingekomen. De zienswijzen van de Stichting Wagenings Milieu Overleg en een bewoner van Conventstraat zijn buiten de reactietermijn ontvangen. De reactietermijn liep tot en met 23 juli 2015. De zienswijze van de Stichting Wagenings Milieu Overleg is op 24 juli 2015 gedateerd en ontvangen. De brief van de bewoner van Conventstraat 23 is op 23 juli 2015 gedateerd en ontvangen op 24 juli 2015. De bij de brief behorende enveloppe is niet voorzien van een poststempel, zodat niet achterhaald kan worden of de brief tijdig, op 23 juli 2015, bij de gemeente is bezorgd. De zienswijzen zijn dan ook niet ontvankelijk. De overige zienswijzen zijn binnen de daarvoor gestelde termijn ingediend en van een motivatie voorzien. Deze zienswijzen zijn ontvankelijk. In deze paragraaf wordt elke afzonderlijke zienswijze samengevat en van een beantwoording voorzien. Per zienswijze is in de conclusie aangegeven of de zienswijze aanleiding geeft om het besluit op de aanvraag om omgevingsvergunning te wijzigen.

2.1 Bewoners Dolderstraat

Samenvatting

De uitbreiding van de golfbaan gaat ten koste van een groot deel van het bos en van de akker in het bos. Het is onduidelijk waarom voor een relatief zeer kleine groep Wageningse golfers, met een alternatief in Renkum, een groot deel van het bos wordt opgeofferd, vele bomen worden gekapt, dieren worden verjaagd, kortom natuur onherstelbaar wordt vernietigd en vele Wageningers teleurgesteld moeten worden. Het enige belang, waar de indieners van de zienswijze begrip voor hebben, is het belang van de landgoedeigenaar, die de kosten draagt van het beheer.

Beantwoording

De golfbaan in Renkum richt zich op een ander type golfer, waardoor de baan in Wageningen niet concurrerend is. De Wageningse golfclub biedt een 14 holes-baan door de weeks en een 5-holes baan als zij op zaterdag en in de avonden geen gebruik kunnen maken van de voetbalvelden tegen een lagere contributie. Het maakt de golfsport bereikbaar voor een gevarieerd deel van de bevolking, zowel in financieel opzicht als qua fysieke afstand. Het is een club waarbij de leden op korte afstand wonen, voornamelijk in Wageningen. De Wageningse golfclub bedient een deel van de bevolking, dat anders geen golfsport zou beoefenen en een deel dat naar de Wageningse baan ook gebruik maakt van andere golfbanen (incidenteel of als lid).

Het plangebied bevindt zich binnen de invloedsfeer van het Natura 2000 gebied de Veluwe. Uit de natuurtoets blijkt, dat de voorgenomen ontwikkeling geen negatief effect heeft op kwalificerende soorten of habitattypen en er geen Natuurbeschermingswet vergunning nodig is. Het plangebied bevindt zich binnen de begrenzing van het Gelders Natuurnetwerk (voorheen EHS). De realisatie van de nieuwe holes heeft geen significant negatief effect op plaatselijk aanwezige kenmerkende waarden. Bij de inrichting van het golfterrein wordt ook gekeken naar de ontwikkeling van de kernwaarden in het gebied in onderlinge samenhang. De inrichting van het nieuwe golfterrein en omliggende percelen biedt kansen voor ontwikkeling van natuurwaarden ter plaatse en in de omgeving van het terrein. Voor de nadere motivering hiervan wordt verwezen naar de beantwoording van punt 1 van zienswijze 2.2.

Tot slot merken wij op dat in het initiatief rekening is gehouden met de mogelijkheid dat publiek via een wandelpad of te paard het landgoed kan betreden. Op dit moment gebeurt dit zonder

toestemming van de eigenaar. Er zijn geen officiële wandel- of ruiterspaden die als zodanig zijn aangewezen in het kader van de openstelling van het landgoed op basis van de Natuurschoonwet.

Conclusie

De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit op de aanvraag om omgevingsvergunning te wijzigen.

2.2 Mooi Wageningen

Samenvatting

1. **Gelders Natuurnetwerk:** Het plangebied behoort tot het Gelders Natuurnetwerk. Een nieuwe functie realiseren in het Gelders Natuurnetwerk is alleen mogelijk onder strikte voorwaarden, zoals omschreven in artikel 2.7.1.1 van de Omgevingsverordening Gelderland: de kernkwaliteiten van het plangebied moeten substantieel worden versterkt. Mooi Wageningen stelt dat aan deze voorwaarde niet wordt voldaan bij de voorgenomen golfbaanuitbreiding. In het 'EHS voorbeeldenboek' van de provincie Gelderland worden duidelijk uitgewerkte voorbeelden gegeven van ontwikkelingen die wel een substantiële verbetering opleveren. Eén daarvan is Golfbaan Bokhorst in Putten. In het geval van de voorgenomen golfbaanuitbreiding is geen sprake van een substantiële verbetering van de kernkwaliteiten, aangezien men hier niet verder gaat dan een natuurvriendelijke inrichting van de golfbaan en de verplichte 166% compensatie van gekapt bos. Mooi Wageningen is voorts van mening, dat bij het nagaan van de consequenties voor kernkwaliteiten moet worden uitgegaan van de potenties van het gebied en niet alleen de actuele kwaliteit van bepaalde percelen. De verdere ontwikkeling van de potenties van het gebied als geheel worden door de plannen gedwarsboomd, en dit is waarschijnlijk zelfs onomkeerbaar. Mooi Wageningen voert aan, dat met deze ontwerpvergunning natuurgebied wordt omgezet in sportterrein, waarmee het in feite verstedelijkt in plaats van zich verder te kunnen ontwikkelen als natuurgebied. Hiermee wordt in strijd met de Omgevingsverordening Gelderland gehandeld. Verder stelt Mooi Wageningen, dat de gemeenteraad niet om afgifte van een verklaring van geen bedenkingen had kunnen en mogen worden gevraagd, omdat de uitzonderingsgrond als bedoeld in artikel 6.6, lid 2 van het Besluit omgevingsrecht in acht had moeten worden genomen. De interpretatie hiervan dient volgens Mooi Wageningen te zijn dat een verklaring van geen bedenkingen niet kan worden verleend als de activiteiten in strijd zijn met voornoemde Omgevingsverordening Gelderland.
2. **Natura 2000:** Het plangebied grenst aan Natura 2000-gebied Veluwe. Dit betekent dat alle negatieve effecten van de voorgenomen uitbreiding op het Natura 2000-gebied vooraf moeten uitgesloten. Mooi Wageningen stelt dat dit niet is gebeurd op het onderdeel recreatiedruk. Bij uitbreiding van de golfbaan zou een deel van de bestaande wandelinfrastructuur worden afgesloten, niet alleen op de golfbaan zelf, maar ook eromheen, mede vanwege de veiligheid van de wandelaars. Hierdoor zal de bestaande recreatiedruk die substantieel is - verschuiven naar het aangrenzende Natura 2000-gebied. Dit kan vervolgens negatieve gevolgen hebben voor de gunstige staat van instandhouding van verstoringsgevoelige soorten waarvoor het gebied wettelijk is aangewezen. Er is nagelaten de negatieve gevolgen voor verstoringsgevoelige doelsoorten vooraf uit te sluiten. De provincie heeft dit probleem overigens in het vooroverleg over het hoofd gezien.
3. **Bestemmingsplan Buitengebied:** er wordt aangegeven, dat de uitbreiding van de golfbaan in strijd is met het bestemmingsplan 'Buitengebied' en de daarin geldende bestemming. De voorgenomen werkzaamheden bij de golfbaanuitbreiding voldoen niet aan de voorwaarden, die artikel 10.5.4 van de regels van het bestemmingsplan 'Buitengebied' aan omgevingsvergunningen stelt. Zo kan de omgevingsvergunning die vereist is voor het opheffen van bospaden alleen worden verstrekt als er geen wezenlijke aantasting is van de historische wegen- en padenstructuur, de historische verkavelingsstructuur en de recreatieve

routestructuur. Deze aantastingen zullen er wel degelijk zijn. De omgevingsvergunning die vereist is voor bodemwerkzaamheden kan alleen worden verstrekt als er geen sprake is van aantasting van de historische verkavelingsstructuur en de landschapswaarden. Ook hier zal van deze aantasting sprake zijn. Verder heeft het bestemmingsplan Buitengebied betrekking op gronden die in het Gelders Natuurnetwerk liggen. Omdat hier sprake is van een afwijking van het bestemmingsplan is het toetsingskader ex artikel 2.7.1.2 van de Omgevingsverordening Gelderland van toepassing. Hierin is bepaald dat (1) de kernkwaliteiten van het plangebied in hun samenhang bezien per saldo worden versterkt en (2) dat deze versterking planologisch is verankerd in hetzelfde dan wel een ander gelijktijdig vast te stellen bestemmingsplan. De voorgenomen bestemmingsplanwijziging voldoet hier niet aan.

4. **Goede ruimtelijke ordening:** Mooi Wageningen stelt, dat geen sprake is van een goede ruimtelijke ordening, aangezien zowel zorgvuldige als integrale afwegingen in de ontwerp-omgevingsvergunning ontbreken. De verklaring van geen bedenkingen kan geen stand houden. Zonder de verklaring van geen bedenkingen kan de omgevingsvergunning voor de golfbaanuitbreiding niet worden verleend.

Beantwoording

1. Door de aanleg van de vijf nieuwe holes worden de plaatselijk aanwezige wezenlijke kenmerken van de EHS niet significant aangetast en ter hoogte van het akkerperceel juist versterkt. Het versterken van de kernkwaliteiten van het gebied (67 Wageningen - Wolfheze) in hun onderlinge samenhang is uitgewerkt in het inrichtingsplan. In essentie zijn er mogelijkheden binnen het gebied waarbij alle aspecten natuur, cultuurhistorie, landschap van kunnen profiteren. In het kader van de zienswijzenprocedure is een nadere uitwerking van de bos- en natuurcompensatie opgevraagd. Deze nadere uitwerking, de memo 'bos- en natuurcompensatie', is opgenomen als bijlage bij deze zienswijzennota. Deze nadere uitwerking maakt meer inzichtelijk hoe de natuurwaarden geborgd worden en op welke wijze de inpassing in de bestaande landschapsstructuur plaatsvindt, waarbij zichtlijnen worden behouden en (be) (her)planting die de openheid van de kamerstructuur aantast beperkt blijft. Op de bij de memo behorende tekening is te zien waar de natuurontwikkeling zal plaatsvinden. Om te borgen, dat de compensatieplicht wordt uitgevoerd overeenkomstig de memo 'bos- en natuurcompensatie' en de daarbij behorende tekening 'bos- en natuurcompensatie 10-2015' wordt dit als voorwaarde aan de verklaring van geen bedenkingen verbonden. Aan het ontwerpbesluit op de omgevingsvergunning is de compensatieplicht als voorschrift verbonden. Dit voorschrift zal in het besluit op de aanvraag om omgevingsvergunning naar aanleiding van de onder voorwaarde afgegeven verklaring van geen bedenkingen worden aangevuld in die zin, dat de compensatieplicht moet worden uitgevoerd overeenkomstig de memo 'bos- en natuurcompensatie' en de daarbij behorende tekening 'bos- en natuurcompensatie 10-2015'.
Artikel 6.6 van het Besluit omgevingsrecht is van toepassing als wordt afgeweken van de regels als bedoeld in artikelen 4.1, lid 3 en 4.3, lid 3 van de Wet ruimtelijke ordening. In dit geval is genoemd artikel 6.6 niet van toepassing, omdat niet van de genoemde artikelen van de Wet ruimtelijke ordening wordt afgeweken. Zowel in de Omgevingsverordening Gelderland als in een algemene maatregel van bestuur (amvb) van het rijk zijn geen regels gesteld, ter voorkoming, dat in de provinciale verordening of amvb begrepen gronden minder geschikt worden voor de verwezenlijking van het doel van de verordening dan wel amvb, zolang geen bestemmingsplan in werking is getreden. Als dit wel het geval was geweest, waren Gedeputeerde Staten of de minister bevoegd gezag geweest voor het afgeven van een verklaring van geen bedenkingen. Nu is de gemeenteraad het bevoegde orgaan om een verklaring van geen bedenkingen af te geven.
2. **Natura 2000:** in het uitgevoerde natuuronderzoek is rekening gehouden met de recreatiedruk. Hierin staat o.a. aangegeven, dat de randen van het Natura 2000-gebied in de

huidige situatie al minder geschikt zijn voor de aangewezen verstoringsgevoelige soorten en in het gebruik als golfbaan ook niet verder verstoord zullen worden. Binnen het plangebied is in de huidige situatie ook al sprake van recreatief gebruik door ruiters en wandelaars (ook met honden), waardoor de gevoelige soorten het gebied al mijden of al gewend zijn aan aanwezigheid van recreanten. Verder wordt opgemerkt, dat de provincie Gelderland geen zienswijze tegen het ontwerpbesluit op de aanvraag om omgevingsvergunning heeft ingediend. Dit betekent, dat de provincie van oordeel is dat alle negatieve effecten van de voorgenomen uitbreiding op het Natura 2000-gebied zijn uitgesloten.

3. **Bestemmingsplan Buitengebied:** het bestemmingsplan 'Buitengebied' is conserverend van aard. Daaruit mag niet afgeleid worden, dat nieuwe initiatieven ruimtelijk gezien 'niet mogen of kunnen'. Het landgoed De Dorschkamp is geen beschermd monument, maar bezit wel cultuurhistorische waarde. Het wijzigen van een landgoed is eigen aan de aard van een landgoed/buitenplaats. Het landgoedgedeelte gold als productiebos en was na 70 jaar onderhevig aan veranderingen ten behoeve van de opbrengst van de houtkap. Op het terrein van de buitenplaats kon met het wisselen van de mode de Franse formele tuinaanleg zomaar wijzigen in de meer modieuze Engelse landschapstijl. Op een buitenplaats had de eigenaar zijn tweede huis als zomerverblijf. Het was uitgerekend een plek van verpozen, jacht, (feest)partijen, sport en vertier. De dekking van de kosten van dit "gebras" moest uit het landgoed komen. Het landgoed De Dorschkamp bezat ook open terreinen in het bos waar akkerbouw plaats vond als bron van inkomsten en de huur- en pachtgelden, die de boer moest betalen. Als de grond was uitgeput verplaatste men de akker naar waar zich voorheen wellicht een strook bos bevond. Nu nog heeft de huidige eigenaar deze inkomsten, naast die van een wijngaard nodig, om het landgoed in stand te houden. Twee kavels worden nu ingewisseld. De akker en het bosperceel worden ten behoeve een golfterrein getransformeerd. Het open en gesloten karakter van de terreinen is van belang. Dit karakteristieke landschappelijke kenmerk verdwijnt niet door het ontwerp van de golfbaan. De padenstructuur wijzigt weliswaar, maar wordt goed ingepast. Dit zelfde geldt voor de historische wegen- en padenstructuur en de historische verkavelingsstructuur. Bij de nieuwe inrichting van het terrein worden het pad/structuur goed ingepast. Bij de inpassing van de uitbreiding van de golfbaan (het ontwerp) is aansluiting gezocht bij de kwaliteiten van het landgoed/de buitenplaats. Er zijn geen officiële wandel- of ruitersporen als zodanig aangewezen in het kader van de openstelling van het landgoed op basis van de Natuurschoonwet. Uit het uitgevoerde archeologisch onderzoek blijkt, dat de natuurlijke bodemopbouw binnen het plangebied als verstoord beschouwd dient te worden. Het vorenstaande betekent dat er vanuit cultuurhistorie geen bezwaren zijn tegen het opheffen van bospaden en de bodemwerkzaamheden. Met betrekking tot de verwijzing naar het toetsingskader van de Omgevingsverordening Gelderland wordt verwezen naar de beantwoording van punt 1 van deze zienswijze. In aanvulling hierop merken wij op, dat de provincie Gelderland geen zienswijze tegen het ontwerpbesluit op de aanvraag om omgevingsvergunning heeft ingediend. Dit betekent, dat de provincie de door het college van burgemeester en wethouders aan de omgevingsvergunning als voorschrift verbonden compensatieplicht een voldoende verankering vindt.
4. **Goede ruimtelijke ordening:** uit de ruimtelijke onderbouwing en de in het kader daarvan uitgevoerde onderzoeken blijkt, dat er sprake is van een goede ruimtelijke onderbouwing. In de bovenstaande punten van deze zienswijze en de ruimtelijke onderbouwing is gemotiveerd waarom de ruimtelijke kwaliteit erop vooruit gaat en er geen onomkeerbare effecten zijn. In deze zienswijzennota zijn de belangen van de omwonenden en overige gebruikers van het plangebied meegewogen. Voor de meerwaarde van de golfbaan wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 2.1.

Conclusie

De zienswijze geeft aanleiding om het besluit op de aanvraag om omgevingsvergunning te wijzigen. Aan de verklaring van geen bedenkingen wordt de voorwaarde verbonden, dat de compensatieplicht moet worden uitgevoerd conform de memo 'bos en natuurcompensatie' en de daarbij behorende tekening 'bos- en natuurcompensatie 10-2015'. Het voorschrift over de compensatieplicht, dat aan het ontwerpbesluit op de aanvraag om omgevingsvergunning is verbonden, zal in het besluit op de aanvraag om omgevingsvergunning naar aanleiding van de onder voorwaarde afgegeven verklaring van geen bedenkingen worden aangevuld in die zin, dat de compensatieplicht moet worden uitgevoerd overeenkomstig de memo 'bos en natuurcompensatie' en daarbij behorende tekening 'bos- en natuurcompensatie 10-2015'.

2.3 Bewoner Drouwlaan

Samenvatting

Het geschiedkundige verhaal van het landgoed de Dorschkamp dient onaangetast te blijven voor de komende en huidige generatie. Het vervangen van een eeuwenoude bosakker door een golflandschap is een ongewenste ingreep, die de geschiedenis van het landschap deels uitwist. Een ander punt dat wordt aangevoerd is de teloorgang van het areaal landbouwgrond. Er is op wereldschaal gebrek aan landbouwgrond. Het getuigt van verantwoordelijkheidsgevoel om in Nederland zuinig om te springen met landbouwgrond en deze waar mogelijk goed te gebruiken.

Beantwoording

Het geschiedkundige verhaal van het landgoed blijft ongewijzigd, alleen in het gebruik komen er veranderingen. Met betrekking tot de teloorgang van het areaal landbouwgrond wordt het volgende opgemerkt. De exploitatie van de akker is juist opgeheven, omdat de gebruikers van het plangebied en de omwonenden het gewas vertrapt en de boer daardoor te weinig inkomsten verkreeg.

Conclusie

De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit op de aanvraag om omgevingsvergunning te wijzigen.

2.4 Gebruiker plangebied als ruiter uit Bennekom

Samenvatting

Er wordt verzocht:

- a. een ruiterpad aan te leggen in de groenstrook tussen het Heidepark (de asfaltweg) en de aangrenzende akker;
- b. het Papenpad vanaf het Heidepad richting het zuiden geschikt te maken voor paarden en ruiters;
- c. het pad aan de oostzijde van de sportvelden – de Scheidingslaan – open te stellen voor ruiters;
- d. de kwaliteit van het ruiterpad langs het fietspad tussen Hartenseweg (via de Scheidingslaan) naar de Geertjesweg te verbeteren, zodat het veilig wordt hier als ruiter en met paarden te lopen.

Ruiters die vanaf de Wageningse Eng naar Landgoed de Dorschkamp en verder willen rijden, hebben nu één route waarlangs dat kan. Dit betreffende ruiterpad loopt door het stuk bos dat ligt tussen Sportpark De Zoom en de akker waarop het grootste deel van de uitbreiding plaats moet vinden. Dit ruiterpad is dus van grote betekenis voor de ruiters met paarden op de Wageningse Eng, voor manege Stal Eikelboom, voor ruiters die de Veluwetrail rijden en voor ruiters die dagritten maken en hun trailer parkeren naast "het hondenveldje" aan de Zoomweg.

Ad a. De plannen gaan uit van een alternatieve route om het landgoed met ruiterpaden te bereiken. Deze alternatieve route loopt via het Heidepark . Het Heidepark is een asfaltweg met auto- en

fietsverkeer. Vanwege de veiligheid zou het beter zijn om in de groenstrook tussen asfalt en de aangrenzende akker een ruiterspad aan te leggen. Deze groenstrook is breed genoeg. Een ruiterspad mag hier wat bochtig zijn om bestaande bomen heen. De kosten kunnen beperkt blijven. Vanaf het hondenveldje lopen een aantal paden richting het Heidepark. Een van deze paden zou geschikt gemaakt moeten worden als ruiterspad. Ook dit hoeft niet veel te kosten.

Ad b. In de plannen loopt de aansluiting van het Heidepark op bestaande ruiterspaden die verder weg in het bos zijn gelegen, via het Papenpad. Dit deel van het Papenpad wordt regelmatig door fietsers gebruikt. Voor de veiligheid zou het beter zijn om een ruiterspad naast het halfverharde Papenpad te maken. Ook dit hoeft niet veel te kosten. Zuidwaarts gaand richting Geertjesweg kruist het Papenpad het fietspad tussen de Hartenseweg en de Scheidingslaan. Direct daarna kruist het Papenpad het eerste ruiterspad (zie ook punt d). De kwaliteit van het Papenpad dat daarna volgt tot de kruising met het tweede ruiterspad, is zeer slecht. Een groot deel van het jaar is dit pad erg modderig, glibberig en heeft het verscholen boomwortels. Dit pad is niet veilig voor paarden en ruiters en zal kwalitatief verbeterd moeten worden. Bijvoorbeeld door ophoging met zand dat ongetwijfeld vrijkomt bij de aanleg van de golfbaan.

Ad c. Veel ruiters maken regelmatig een klein rondje in het bos. Nu wordt daarvoor gebruik gemaakt van het spontaan ontstane pad aan de noordzijde van de akker/beoogde uitbreiding golfbaan. In de nieuwe situatie is dat niet meer mogelijk. Een klein rondje blijft wel mogelijk (en zal zeer gewaardeerd worden) als de Scheidingslaan ter hoogte van het sportpark opengesteld wordt voor ruiters. Vanwege de goed zichtbare oneffenheden in het pad zoals bomen en boomwortels gaan paarden en ruiters hier stapvoets. Gelijktijdig gebruik door wandelaars en ruiters zal geen problemen opleveren.

Ad d. Het meest nabije ruiterspad waarop nieuwe ruiterspaden kunnen worden aangesloten, is het ruiterspad dat naast het fietspad loopt tussen de Hartense weg en de Scheidingslaan. Dit ruiterspad wordt gemeden door ruiters omdat het gevaarlijk is voor paarden en ruiters. De ondergrond van het pad heeft erg veel niet zichtbare boomwortels en andere oneffenheden. Het risico op een valpartij met schade is hier groot. Er wordt verzocht om de kwaliteit van dit ruiterspad te verbeteren. Bijvoorbeeld door het op te hogen met zand dat ongetwijfeld vrijkomt bij de aanleg van de golfbaan. De kwaliteitsverbetering zal plaats moeten vinden over de hele lengte tussen de Hartenseweg en de Scheidingslaan.

Beantwoording

Er zijn geen officiële ruiterspaden, die als zodanig zijn aangewezen in het kader van de openstelling van het landgoed op basis van de Natuurschoonwet. Op dit moment wordt het landgoed betreden zonder toestemming van de eigenaar. De landgoedeigenaar is niet verplicht een ruiterspad aan te leggen. Het was de wens van de landeigenaar zelf om het ruiterspad dat de doorsteek vormt tussen De Eng en de overige ruiterspaden in het gebied om te leggen. In de nieuwe situatie kunnen ruiters vanaf De Eng via twee routes de ruiterspaden bereiken: langs de Geertjesweg of langs het Heidepark en het Papenpad. Er is op dit moment geen aanleiding om deze situatie te wijzigen. Bovendien liggen de verzochte paden aan het Papenpad vanaf het Heidepad richting het zuiden (b) en het pad aan de oostzijde van de sportvelden, de Scheidingslaan (c) eveneens in eigendom van de landgoedeigenaar. Het is aan de landgoedeigenaar of zij het medegebruik van de ruiters toestaat of dat zij deze wil weren van het landgoed. Bij de verdere uitwerking van het plan zal gekeken worden naar optimalisatiemogelijkheden van de door de indiener van de zienswijze genoemde ruiterspaden onder a en d, die in eigendom van de gemeente zijn. Als hier mogelijkheden voor zijn, zal het daadwerkelijk uitvoeren van de werkzaamheden afhankelijk zijn of hier budget voor is.

Conclusie

De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit op de aanvraag om omgevingsvergunning te wijzigen.

2.5 Bewoner Heimanslaan

Samenvatting

1. **Beleid gemeente en behoorlijk bestuur:** het beleid van de gemeente Wageningen inzake de uitbreiding van de golfbaan is strijdig met haar eigen uitgangspunten en met die van de provincie. Het offeren van delen van stukken Gelders Natuur netwerk t.b.v. recreatie door een kleine groep belanghebbenden is geen taak van de gemeente. Er dient geen groot algemeen belang en er wordt wel onomkeerbare schade aangericht aan uniek stuk natuur en cultuurlandschap. Daarnaast zijn de beoogde activiteiten strijdig met activiteiten van gemeente Renkum en de provincie die serieus inzetten op verbetering van natuur en belevingswaarden van het gebied. Men lijkt er geen probleem mee te hebben zich uitsluitend te baseren op een door de golfclub gefinancierd, en door een commercieel ingenieursbureau opgesteld rapport en daarmee uit de hand te eten van een duidelijk belanghebbende partij. Het "U vraagt, wij draaien" rapport van de Grontmij waarop de beslissing nu gebaseerd lijkt te worden plaatst geen kritische kanttekeningen bij de beoogde uitbreiding en blinkt uit in onvolledigheid betreffende veiligheid, bosecologie en recreatief medegebruik en verdringing daar van naar Natura 2000 gebied. De gemeente zou in dit geval op z'n minst een beroep kunnen doen op de, zeker in deze gemeente, overvloedig aanwezige diepgaande kennis op het gebied van bijvoorbeeld de bosecologie en de kwestie ordentelijk onafhankelijk kunnen laten onderzoeken.
2. **Volksvertegenwoordiging en stemming:** Wageningers zijn niet dom en hebben net als alle andere mensen een onderbuik die voelbaar wordt als hen wat voorgewend wordt. Gemeenteambtenaren zeggen hardop hier geen mening over te mogen hebben maar wel tegen de uitbreiding van de golfbaan te zijn. Men spreekt van belangenverstrengeling en begrijpt werkelijk niet waarom in uitgerekend Wageningen een stuk bos en een eeuwenoude akker opgeofferd moeten worden voor een golfbaan terwijl er op fietsafstand een volwaardige 27 holes golfbaan binnen bereik ligt. Voor alleen Groen links en SP zijn de woorden demos en kratos schijnbaar geen Spaans wat hen, gezien de breed gedragen publieke verontwaardiging over dit onderwerp, electoraal gezien welverdiend zal helpen. Een zeker deel van de Wageningers is diep verontwaardigd over de gang van zaken. Oud Wageningers die vernemen wat hier speelt reageren in de regel met ongeloof. Het heeft er alle schijn van dat, gezien de overweldigende reeks kanttekeningen die bij het plan gemaakt dienen te worden en de publieke opinie die sterk tegen is, er van een evenwichtige afweging van belangen geen sprake is. Nogmaals: er is geen draagvlak onder de bevolking.
3. **Compensatie voor de eigenaresse:** Zowel de Stichting Behoud Cultuurlandschap de Dorschkamp als Mooi Wageningen zoeken actief naar alternatieve inkomstenbronnen voor de eigenaresse en hierover is met zowel haarzelf als met de rentmeester die haar vertegenwoordigd gesproken. Het zou de gemeentepolitiek sieren even afstand te nemen van eerder ingenomen stellingen en met een frisse kijk het gehele proces waar men in is beland te heroverwegen. In het belang van duizenden Wageningers en dat van de eigenaresse zou de gemeente eens kunnen kijken wat zij zelf kan doen om de eigenaresse te helpen bij het open houden van dit gebied en de natuur te ontwikkelen.

Beantwoording

1. **Beleid gemeente en behoorlijk bestuur:** voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 2.2. In aanvulling hierop wordt opgemerkt, dat het de gebruikelijke procedure is, dat de initiatiefnemer van een bestemmingsplan of een aanvrager van een omgevingsvergunning de ruimtelijke onderbouwing en de daarbij behorende onderzoeken aanlevert. Deze stukken worden vervolgens door de gemeente inhoudelijk beoordeeld. De hiervoor benodigde expertise is bij de gemeente aanwezig. De provincie Gelderland heeft geen zienswijze tegen het ontwerpbesluit op de aanvraag om

omgevingsvergunning ingediend. Dit betekent, dat de provincie niet van oordeel is dat de uitbreiding van de golfbaan in strijd is met het beleid van de provincie.

2. **Volksvertegenwoordiging en stemming:** voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 2.1 en punt 4 van zienswijze 2.2. Voor het overige wordt de zienswijze voor kennisgeving aangenomen.
3. **Compensatie voor de eigenaresse:** de eigenaresse heeft een huurovereenkomst voor de duur van 30 jaar met de Stichting Golfbaan Wageningen gesloten. De verhuur van het perceel ten behoeve van de golfbaan vormt een inkomstenbron, die bijdraagt aan het behoud van het landgoed. De Wageningse golfclub heeft een aanvraag om omgevingsvergunning ingediend. Het college van burgemeester en wethouders is wettelijk verplicht een besluit op deze aanvraag te nemen. Bij het beoordelen van deze aanvraag heeft de gemeente de ruimtelijke kwaliteit van het gebied meegewogen, evenals het ontwikkelen van de natuur. Voor de wijze waarop dat is gebeurd, wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 2.2.

Conclusie

De zienswijze geeft geen aanleiding om het besluit op de aanvraag om omgevingsvergunning te wijzigen.

2.6 Bewoners Sparrenbos

Samenvatting

1. De aantasting door de uitbreiding op een gebied, dat deel uitmaakt van de EHS en aanleunt tegen het Natura 2000 gebied wordt ontkend door de golfclub. Er wordt gesproken over een verbetering van de natuurwaarden. Dit is echter onjuist. Over verbetering kan alleen worden gesproken als het gebied van zeer slechte kwaliteit is: overbemesting door intensieve landbouw op arme zandgrond. Juist de akker, waar de omvorming tot golfterrein zou moeten plaatsvinden heeft door het jarenlang biologisch beheer, uit ecologisch oogpunt grote waarde voor de fauna uit de omgeving, door het gebruik van stalmest, het niet-gebruik van pesticiden, de bloeiende akkerranden en de dynamiek van de steeds wisselende teelten. Het omvormen van deze akker tot een golfbaan met permanente begroeiing verstoort deze dynamiek en leidt tot verarming.
2. Op het terrein, een droogdal, wordt een vijver aangelegd ter beregening van de greens. Juist in droge tijden zal het water in deze vijver op peil moeten blijven door middel van het onttrekken van grondwater. Uit milieuoogpunt is dit niet gewenst.
3. De akker en het voormalig kerstboomperceel zijn visueel van grote waarde als 'groene kamers' binnen het bosgebied. Dit verrassende visuele effect gaat verloren door de omvangrijke kap van bomen in de bufferzone tussen de sportvelden en de groene kamers. Het voormalig kerstboomperceel zal als groene kamer geheel verloren gaan door te dienen als perceel voor compensatiebebossing.
4. Het verdwijnen van de bufferzone en het daardoor doordringen van geluids- en lichtbelasting afkomstig van de sportvelden en daarbij ook nog de aantasting en zelfs het geheel verdwijnen van de groene kamers zullen een negatieve uitwerking hebben op vogels, vleermuizen, insecten en de boomkruiper.
5. Het recreatief medegebruik, toegestaan door de eigenaar, wordt moeilijker, zo niet onmogelijk gemaakt. Recreatie zal zich verplaatsen dan wel uitbreiden naar het verder gelegen bosgebied. Aldaar zullen door toenemende druk flora en fauna ook te lijden hebben.

Beantwoording

1. Het plangebied bevindt zich binnen de invloedssfeer van het Natura 2000 gebied de Veluwe. Uit de natuurtoets blijkt, dat de voorgenomen ontwikkeling geen negatief effect heeft op kwalificerende soorten of habitattypen en er geen Natuurbeschermingswet vergunning nodig

is. Het plangebied bevindt zich binnen de begrenzing van het Gelders Natuurnetwerk (voorheen EHS). De realisatie van de nieuwe holes heeft geen significant negatief effect op plaatselijk aanwezige kenmerkende waarden. Bij de inrichting van het golfterrein wordt ook gekeken naar de ontwikkeling van de kernwaarden in het gebied in onderlinge samenhang. De inrichting van het nieuwe golfterrein en omliggende percelen biedt kansen voor ontwikkeling van natuurwaarden ter plaatse en in de omgeving van het terrein. Voor de nadere motivering hiervan wordt verwezen naar de beantwoording van punt 1 van zienswijze 2.2. Uit onderzoek is gebleken dat een natuurlijk ingerichte en onderhouden golfbaan juist kansen biedt ten opzichte van een bemest agrarisch perceel. Het stoppen van de bemesting van de akker en de natuurlijke inrichting dragen bij aan versterking van de plaatselijke structuur van het natuurgebied en de functie als leefgebied en doortrekgebied voor diersoorten. Het weinig intensieve gebruik als golfterrein levert geen grote verstoring op.

2. Vanuit de gemeente is er geen bezwaar tegen het onttrekken van grondwater, omdat het plangebied aansluit op een gebied (de aanliggende sportvelden) waar al grondwater-onttrekking plaatsvindt. De onttrekking van grondwater vindt plaats in de diepere lagen van het grondwater (en niet in de ondiepe lagen) en heeft geen gevolgen voor de directe natuurlijke omgeving. Er moeten wel maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat het water in de ondergrond 'weg lekt'. Deze maatregelen zijn bijvoorbeeld een bodem van klei aanbrengen of een folie. De provincie Gelderland is echter het bevoegde gezag als het om het onttrekken van grondwater gaat en niet de gemeente. Bij de provincie zal hiervoor een vergunning aangevraagd moeten worden.
3. In essentie zijn er mogelijkheden binnen het gebied waarbij alle aspecten natuur, cultuurhistorie, landschap van kunnen profiteren. Voor de verdere beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording van punt 1 bij zienswijze 2.2.
4. Uit de uitgevoerde natuurtoets blijkt, dat de voorgenomen ontwikkeling geen negatief effect heeft op kwalificerende soorten of habitattypen. Verder blijkt hieruit, dat er geen planten, amfibieën, reptielen en ongewervelden binnen het plangebied kunnen voorkomen, die beschermd zijn onder de Flora- en faunawet tabel 2 en/of 3 die mogelijk bij de uitvoering van de golfbaan worden verstoord. Voorts wordt in de natuurtoets geconcludeerd, dat de functie van het plangebied als foerageergebied voor diverse vleermuisensoorten door de planontwikkeling niet negatief wordt beïnvloed. In het plangebied komen broedvogelsoorten voor, waarbij het nest en functioneel leefgebied uitsluitend tijdens het broedgebied zijn beschermd. Eventuele versturende werkzaamheden dienen daarom uitsluitend buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd. Een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet hoeft niet aangevraagd te worden.
5. Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording van punt 2 van zienswijze 2.2.

Conclusie

De zienswijze geeft aanleiding om het besluit op de aanvraag om omgevingsvergunning te wijzigen. Aan de verklaring van geen bedenkingen wordt de voorwaarde verbonden, dat de compensatieplicht moet worden uitgevoerd conform de memo 'bos en natuurcompensatie' en de daarbij behorende tekening 'bos- en natuurcompensatie 10-2015'. Het voorschrift over de compensatieplicht, dat aan het ontwerpbesluit op de aanvraag om omgevingsvergunning is verbonden, zal in het besluit op de aanvraag om omgevingsvergunning naar aanleiding van de onder voorwaarde afgegeven verklaring van geen bedenkingen worden aangevuld in die zin, dat de compensatieplicht moet worden uitgevoerd overeenkomstig de memo 'bos en natuurcompensatie' en daarbij behorende tekening 'bos- en natuurcompensatie 10-2015'.

2.7 Bewoners Heidepark

Samenvatting

1. **Risicoanalyse en externe veiligheid:** In de aanvraag voor het uitbreiden van de golfbaan in het landgoed de Dorschkamp is geen risicoanalyse gemaakt van wat wegvliegende golfballen kunnen aanrichten aan passanten. Noch is er een studie verricht over welke maatregelen de externe veiligheid van passanten kunnen vergroten. De indieners van de zienswijze verzoeken een onafhankelijke deskundige een risicoanalyse en een externe veiligheidsstudie te laten uitvoeren. Dit in het belang van alle partijen, landgoedeigenaar en golfclub, die in geval van onverhoopte ongelukken hiervoor aansprakelijk zullen worden gesteld. Verwijzend naar het toenemend recreatief medegebruik en de zekerheid dat gebod- en verbodsbepalingen genegeerd zullen worden, zijn adequate preventieve en curatieve maatregelen wellicht noodzakelijk.
2. **Onverklaarbaar cliëntelisme:** in de brief wordt het college van burgemeester en wethouders onverklaarbaar cliëntelisme verweten ten aanzien van de vergunningverlening aan de golfclub. Er wordt ook commentaar geleverd op de wijze, waarop het college van burgemeester en wethouders, naar het oordeel van de indieners van de zienswijze, onverwacht het dossier in april 2015 weer uit de kast heeft gehaald. Ook wordt aangegeven, dat in de argumentatie van diverse fracties van de raad bizarre motieven zouden doorklinken.
3. **Schade aan natuur en landschap:**
 - a. Het inrichten van een deel van perceel C 1829 Gemeente Wageningen, als golfbaan betekent een irreversibele schade aan het gehele gebied tussen Heidepark, Papenpad, Stadsweg en Scheidingslaan. Dit gebied valt in zijn geheel in de Ecologische Hoofdstructuur. Het grenst via Papenpad en Stadsweg direct aan het Natura 2000 gebied. Door dit plan zal de recreatiedruk in het aangrenzende Natura 2000 gebied toenemen.
 - b. Mede in acht genomen de bijzondere landschappelijke en cultuurhistorische waarden van de nabij gelegen Wageningse Eng, Landgoed Oranje Nassau Oord, Landgoed Oostereng en het Renkumse Beekdal, zal het de overgangsfunctie tussen open Eng en bos verloren doen gaan.
 - c. Een bijkomende morfologische bijzonderheid is, dat bewuste akker een nog niet verstoord "droogdal" is. Hiervan bestaan er weinig meer in haar soort. Meestal liggen er wegen of andere infrastructuur.
4. **Het recreatief medegebruik is in onvoldoende mate erkend:**
 - a. Het landgoed de Dorschkamp valt onder de Natuurschoonwet met alle bijzondere voordelen en verplichtingen die daar uit voortvloeien. Op een landgoed dat onder de Natuurschoonwet valt moet per ha bos, 50 m wandelpad en per ha overig terrein 25 m wandelpad voor het publiek open staan. Dit wordt aangegeven met de bekende borden "opengesteld". Begin negentiger jaren werd van veehouderij op maïs overgeschakeld. Tegelijkertijd verdwenen de toegangsbordjes bij de entree van het landgoed. Er werd ook niet meer gehandhaafd.
 - b. Het recreatief medegebruik is sinds die tijd sterk gegroeid. Na de omschakeling van veehouderij naar maïs, en van maïs naar biologische akkerbouwgewassen werd er na de oogst steeds meer paardgereden over de kale akkers. Hierdoor ontwikkelden zich slijtpaden, die ook steeds meer door wandelaars, fietsers en mountainbikes gebruikt gingen worden. Gemeenschappelijke activiteiten vanuit verenigingen (ruiters, padvinders, mountainbikes, scholen, etc.) vinden er sindsdien meer en meer plaats. Ook wordt er dagelijks individueel veel gewandeld, paardgereden, gefietst en worden er andere vormen van recreatie bedreven. Hierbij moet opgemerkt, dat toen er veel minder over de open percelen werd gelopen of gereden. Ze waren immers (met een schrikdraadje) afgezet voor het vee.

- c. Dit intensievere recreatief medegebruik, gaat ten koste van het huidige biologisch agrarisch gebruik. Het blijkt niet mogelijk op eenvoudige wijze tot stand gebracht te kunnen worden. Er blijven zich "olifantspaden" vormen, omdat men aanwijzingen en versperringen negeert.
5. **Gevolgschade aan de omgeving:**
- a. Door de aanleg, inrichting en exploitatie van de 5 holes golfbaan wordt het recreatief medegebruik van het gebied tussen Heidepark, Papenpad, Stadsweg en Scheidingslaan beperkt, gehinderd of onmogelijk gemaakt.
 - b. In de praktijk zal het betekenen dat het wandelen, fietsen, paardrijden en overige recreatie zich zullen verplaatsen naar de percelen van het Natura 2000 gebied. Dat is het gebied aan de andere kant van het Papenpad en de andere kant van de Stadsweg (het fietspad) .
 - c. Dit betekent dat rustfuncties voor de fauna en flora in het Natura 2000 gebied in het gedrang zullen komen, doordat bestaande paden intensiever zullen worden gebruikt en zich nieuwe paden zullen vormen.
6. **Bedenkingen tegen het inrichtingsplan:**
- a. Het kappen van 275 bomen in de bufferzone tussen sportvelden en de groene kamers. Dat betekent, dat de landschappelijke intimiteit van deze groene kamers verloren gaat. Het betekent ook dat geluid- en lichtbelasting van de sportvelden door zal dringen tot op deze akkers.
 - b. Het aanbrengen van bosschages tussen de holes op de golfbaan zal de zichtlijnen op de akkers te niet doen. In een motie heeft de Raad aangenomen de bosschages hier niet toe te staan. Dit zal belangrijke consequenties voor het baanontwerp moeten hebben. Er is ook een niet denkbeeldig risico dat er in de praktijk van de uitvoering van deze motie weinig terecht komt.
 - c. Het aanbrengen van compensatiebebossing in de aanliggende kleine groene kamer zal het dwars doorzicht over het droge dal wegnemen. In een motie heeft de Raad aangenomen de herbebossing en of bosschages hier niet toe te staan. Het is niet duidelijk waar de compensatiebebossing dan wel plaats gaat vinden omdat alternatieven voor schaars zijn. Zo het er nu uit ziet, komt er eenvoudig geen compensatiebebossing.
 - d. Het aanbrengen van een vijverpartij op het laagste deel van het droge dal zou het natuurlijk karakter van de akker volledig te niet doen.
 - e. De aankleding van de akker met permanente begroeiing voor de golf faciliteiten verstoort de huidige dynamiek van de ecologische teelten. Die dynamiek is van groot belang voor de vogelstand en hun prooidieren. Deze landbouw enclaves zijn niet alleen geliefd bij de recreanten, maar ook bij het roodwild. Het roodwild trekt, door de investeringen in het Renkumse Beekdal, meer richting Rijn.
 - f. Stobbenwallen: Het tekortschieten van de bescherming, maar het teniet doen van het doorzicht. De beoogde stobbenwal biedt geen afdoende bescherming tegen wegvliegende golfballen. Ondanks gebod- en verbodsborden zal men gebruik blijven maken van de kortste aangenaamste routes. Het blijft een "olifantenpad", een route gegrift in het geheugen van de mederecreanten.
 - g. Het ontbreken van een risicoanalyse en de afwezigheid van een externe veiligheidsstudie naar wegvliegende golfballen. Dit is onbegrijpelijk, gezien het intensieve recreatief medegebruik. Ruiters, fietsers en wandelaars lopen in de nabijheid van de baan risico geraakt te worden door wegvliegende ballen. Als er ongelukken gebeuren is dat te wijten aan de nalatigheid van de portefeuillehouder veiligheid. Er heeft geen onafhankelijk onderzoek plaatsgevonden naar het risico van wegvliegende ballen en de aannemelijke kans dat een mederecreant er door getroffen wordt.
7. **Effectief ruimtebeslag:**

- a. Bijna de helft van het perceel landbouwgrond, bos en berging, kadastraal bekend , gemeente Wageningen, sectie C nr. 1829, ter grootte van 14.04.25 hectare wordt verhuurd voor een periode van 30 jaar aan de Stichting Golfbaan Wageningen. Dit betreft een oppervlakte ter grootte van circa 7,20 hectare.
 - b. Genoemde veiligheidsrisico's voor wegvliegende ballen maken het recreatief medegebruik in het gehele gebied gevaarlijk en de impact is dus niet beperkt tot gehuurde 7,20 hectares, maar strekt zich uit over nagenoeg de gehele kavel, sectie C nr. 1829.
 - c. Dit heeft grote betekenis voor de toegang tot het landgoed en de Veluwe vanaf de stadsrand. De meest gebruikelijke toegang vanaf het Hondenveld vervalst. Als toegangswegen blijven open het Papenpad en de Stadsweg. Het Papenpad zal door middel van hekwerk en of stobbenwal moeten worden afgeschermd tegen wegvliegende ballen. Dit geldt eveneens voor het wandelpad langs het voormalige proefveld aan het Heidepark.
 - d. Een voorstel voor een risicoanalyse en externe veiligheidstudie per separate brief, is onderweg naar de portefeuillehouder veiligheid.
8. **Ontbreken van een draagvlakonderzoek:**
- a. Gezien de aard en omvang van de interventie, is ten onrechte geen draagvlakonderzoek gedaan. Het recreatief medegebruik is omvangrijk en divers en jaar op jaar breidt dit uit.
 - b. Tijdens de voorlichtingsavond in het clublokaal van de Wageningse Golfclub in het najaar van 2012 verzamelden bij een omgevingstemperatuur van onder het vriespunt zich tientallen, zo niet honderden recreatieve medegebruikers. Het was een publieke noodkreet om dit plan tegen te gaan.
 - c. Het verklaart het succes dat de petitie van Mooi Wageningen heeft gehad. In korte tijd tekenden bijna 3.000 mensen hun petitie tegen de uitbreiding van golfbaan.
9. **Alternatieve financiering:**
- a. De autonome ontwikkeling van het recreatief medegebruik berokkent financiële schade aan de landgoedeigenaar. De agrarische gebruiker van de landbouwenclave is genoodzaakt de gewasschade gedeeltelijk te verhalen op de eigenaar door een verlaging van de pachtprijs.
 - b. De golfclub biedt aan middels een 30 jaren lopend contract, bewuste landbouwenclaves te huren, onder vergoeding van de volledige pachtprijs.
 - c. De Stichting Behoud Cultuurlandschap de Dorschkamp beoogt een alternatief te bieden door het geven van financiële compensatie aan de eigenaar. Vergoeding van de gederfde pachtopbrengsten, echter zonder aantasting, maar met behoud van de natuurlijke en cultuurhistorische waarden en met inzet van vrijwilligers voor het onderhoud van het landgoed.
 - d. Het instrument, dat de Stichting daartoe wil inschakelen is het financieringsmechanisme van de Stichting Landschapskapitaal, opgericht door de Vereniging Nederlands Cultuurlandschap. Donaties aan Stichting Landschapskapitaal zijn fiscaal aftrekbaar. Het is een ANBI, een Algemeen Nut Beogende Instelling. Donaties voor het behoud van het Cultuurlandschap van de Dorschkamp zullen daartoe worden geoormerkt.
 - e. De Stichting heeft financiële middelen nodig die als alternatieve vergoeding ten gunste zullen komen aan de landgoedeigenaar. Deze vergoeding zal als bestemmingsfonds worden ingericht en beheerd door de Stichting Landschapskapitaal, een financieel instrument in het leven geroepen door de Vereniging Nederlands Cultuurlandschap. Met de vergoeding wordt een zogenaamde kwalitatieve verplichting met zakelijke werking tot instandhouding van het agrarisch en cultuurhistorische karakter gevestigd. Deze wordt privaatsrechtelijk en notarieel vastgelegd. En ingeschreven bij het Kadaster. Een dergelijk zakelijk recht is gebonden aan de grond en daarmee ook bindend voor toekomstige eigenaren. De duratie is afhankelijk van de inleg, maar wij beogen tenminste 30 jaar met een optie tot verlenging. De medewerking van de eigenaar is hiervoor essentieel. Het

- financieringsmechanisme kan, hetzij een eeuwigdurende afkoop, of afkoop met een termijn van beperkte duur bewerkstelligen.
- f. Om dit te realiseren zoekt de Stichting de steun van recreatief medegebruikers, omwonenden en alliantiepartners. Die steun betreft financiële steun en of vrijwilligerswerk.
 - g. Essentieel voor het slagen van dit initiatief is, is dat de eigenaar dit alternatief onder ogen neemt. De bereidwilligheid tot donatie wordt thans onderzocht. Werkt dit, dan heeft los van de regelgeving, de markt het werk gedaan.
10. **Alternatieve mogelijkheden:**
- a. In de directe omgeving van Wageningen staan verschillende golfbanen ter beschikking om knelpunten in het gebruik van de faciliteiten van Sportpark de Zoom op te vangen.
 - b. Sommige partijen in de gemeente raad voeren aan dat het low-budget idee van de WGC hen aanspreekt. Echter iedere Wageninger kan aanspraak doen op gemeentelijke ondersteuning, wanneer de persoonlijke situatie financieel problematisch is, ongeacht of het golf, zwemmen of een andere tak van sport of recreatie betreft. Omgekeerd kan een vereniging, in dit geval een golfclub, leden met een financieel probleem ook verwijzen naar andere Stichtingen en Fondsen, of zelf een regeling treffen voor betreffende persoon.
 - c. Dat laatste is gebruik bij vele verenigingen. Het is niet te rijmen, dat dit recht van iedere burger, gekoppeld wordt aan het verlenen van de omgevingsvergunning aan de golfclub.
 - d. De golfsport in Nederland was een elitaire sport, maar is een gewone mensen sport aan het worden, Financieel Dagblad Juni 2015, Sportmarketing en Golf. Er is geen reden te doen, of golf is uitgezonderd van de door ons allen afgesproken wet en regelgeving , ook wat betreft de ruimtelijke ordening en het behoud en de versterking van de natuur.
11. **Kapmelding Boswet:** de gemeente had de mogelijkheid, in belang van het behoud en de versterking van de natuur binnen haar gebied, bezwaar te maken tegen deze melding. Dat is nagelaten. Vervolgens worden een aantal overwegingen aangevoerd, die naar het oordeel van de indieners van de zienswijze niet of in onvoldoende mate in beschouwing zijn genomen. Er wordt verzocht alert te blijven dat de bomen niet onnodig gekapt worden.

Beoordeling

1. **Risicoanalyse en externe veiligheid:** In het kader van de zienswijzenprocedure is gevraagd inzichtelijk te maken op welke wijze rekening is gehouden met het aspect veiligheid. In de memo 'veiligheidszones golfbaan De Zoom Wageningen' is gemotiveerd aangegeven, op welke wijze hiermee bij het ontwerp en de inrichting van de golfbaan rekening is gehouden. Er is dan ook geen aanleiding om een onafhankelijk deskundige een risicoanalyse en een externe veiligheidsstudie te laten uitvoeren. Deze memo is als bijlage bij de zienswijzennota gevoegd.
2. **Onverklaarbaar cliëntelisme:** Deze zienswijze bevat geen ruimtelijk relevante argumenten, die in het kader van een besluit op de aanvraag om omgevingsvergunning meegewogen worden. Desalniettemin wordt opgemerkt, dat het college van burgemeester en wethouders en de raad zich niet herkennen in het in de zienswijze geleverde commentaar. Deze zienswijze wordt voor kennisgeving aangenomen.
3. **Schade aan natuur en landschap:**
 - a. Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 2.2 onder de punten 1 en 2.
 - b. Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 2.6 onder punt 3. In aanvulling hierop wordt opgemerkt, dat de inrichting van de golfbaan in grote mate op het omringende landschap is afgestemd. Door de aanleg van de golfbaan ontstaat een situatie, die meer overeenkomsten met het omringende bos vertoont, dan de huidige situatie in de vorm van een akker.
 - c. Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 2.6 onder punt 3.

4. **Het recreatief medegebruik is in onvoldoende mate erkend:**
a t/m c: In het nieuwe plan is rekening gehouden met de mogelijkheid dat publiek via een wandelpad het landgoed kan betreden. Op dit moment wordt het landgoed betreden zonder toestemming van de eigenaar. Er zijn geen officiële wandelpaden, die als zodanig zijn aangewezen in het kader van de openstelling van het landgoed op basis van de Natuurschoonwet. Voor het overige wordt de zienswijze voor kennisgeving aangenomen.
5. **Gevolgschade aan de omgeving:** a t/m c: Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 2.2 onder de punten 1 en 2.
6. **Bedenkingen tegen het inrichtingsplan:**
 - a. Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 2.6 onder punt 3.
 - b. Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 2.2 onder punt 1. In aanvulling hierop wordt opgemerkt, dat uit de nadere uitwerking blijkt, dat rekening is gehouden met de door de raad aangenomen motie.
 - c. Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording van punt 6b van deze zienswijze.
 - d. Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 2.6 onder punt 3.
 - e. Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 2.2 onder de punten 1 en 2.
 - f. Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording onder punt 1 van deze zienswijze.
 - g. Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording onder punt 1 van deze zienswijze.
7. **Effectief ruimtebeslag:** a t/m d: oor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording onder punt 1 van deze zienswijze.
8. **Ontbreken van een draagvlakonderzoek:** a t/m c: Er is geen draagvlakonderzoek uitgevoerd, omdat de Wageningse golfclub een aanvraag om omgevingsvergunning heeft ingediend. Het college van burgemeester en wethouders is wettelijk verplicht een besluit op deze aanvraag te nemen. Bij het beoordelen van deze aanvraag heeft de gemeente de ruimtelijke kwaliteit van het gebied meegewogen, evenals het ontwikkelen van de natuur. Voor de wijze waarop dat is gebeurd, wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 2.2.
9. **Alternatieve financiering:** a t/m g: deze zienswijze bevat geen ruimtelijk relevante argumenten, die in het kader van een besluit op een aanvraag om omgevingsvergunning meegewogen worden. Desalniettemin wordt opgemerkt, dat de eigenaresse een huurovereenkomst voor de duur van 30 jaar met de Stichting Golfbaan Wageningen heeft gesloten. De verhuur van het perceel ten behoeve van de golfbaan vormt een inkomstenbron, die bijdraagt aan het behoud van het landgoed. De Wageningse golfclub heeft een aanvraag om omgevingsvergunning ingediend. Het college van burgemeester en wethouders is wettelijk verplicht een besluit op deze aanvraag te nemen. Voor het overige wordt de zienswijze voor kennisgeving aangenomen.
10. **Alternatieve mogelijkheden:** a t/m d: voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 2.1.
11. **Kapmelding Boswet:** tegen een melding in het kader van de Boswet kan geen bezwaar worden ingediend, dus ook niet door de gemeente.

Conclusie

De zienswijze geeft aanleiding om het besluit op de aanvraag om omgevingsvergunning te wijzigen. Aan de verklaring van geen bedenkingen wordt de voorwaarde verbonden, dat de compensatieplicht moet worden uitgevoerd conform de memo 'bos en natuurcompensatie' en de daarbij behorende

tekening 'bos- en natuurcompensatie 10-2015'. Het voorschrift over de compensatieplicht, dat aan het ontwerpbesluit op de aanvraag om omgevingsvergunning is verbonden, zal in het besluit op de aanvraag om omgevingsvergunning naar aanleiding van de onder voorwaarde afgegeven verklaring van geen bedenkingen worden aangevuld in die zin, dat de compensatieplicht moet worden uitgevoerd overeenkomstig de memo 'bos en natuurcompensatie' en daarbij behorende tekening 'bos- en natuurcompensatie 10-2015'.

2.8 Bewoner Heidepark

Samenvatting

1. **Onbevoegdheid college van burgemeester en wethouders van de gemeente Ede:** Bij brief van 11 juni 2015 is de indiener van de zienswijze geïnformeerd over het voornemen tot het verlenen van een omgevingsvergunning Zoomweg 10 te Wageningen. Bij deze brief was het voornemen tot het verlenen van een omgevingsvergunning voor de uitbreiding van de golfbaan gevoegd van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Wageningen. De brief van 11 juni 2015 is verzonden door burgemeester en wethouders van de gemeente Ede. Het college van burgemeester en wethouders van Ede is onbevoegd tot het nemen van beslissingen over een omgevingsvergunning voor het grondgebied van de gemeente Wageningen. Evenmin is dit college bevoegd tot het doen van aankondigingen inzake voornemens tot het verlenen van omgevingsvergunningen voor het grondgebied van de Gemeente Wageningen. Burgers kunnen besluiten tegen de aankondiging van het voornemen tot het verlenen van een omgevingsvergunning Zoomweg 10 geen zienswijze in te dienen omdat het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Ede hiertoe onbevoegd is. Dit betekent dat de voorbereidingsprocedure niet op behoorlijke wijze verloopt. Dit betekent ook dat het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Wageningen dit gebrek in de voorbereiding zal dienen te herstellen.
2. **Strijd met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, geen integer bestuur:** na een beroep op de Wet Openbaarheid van Bestuur is naar voren gekomen dat het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Wageningen en afzonderlijk twee groepen van ambtenaren in 2008 golfclubs hebben gevolgd bij de Wageningse golfclub, de aanvrager van de onderhavige omgevingsvergunning. Opvallend is dat de partijen, die in 2008 zitting hadden in het college van burgemeester en wethouders bij een stemming in de gemeenteraad op 1 juni 2015 voor afgifte van een verklaring van geen bezwaar voor de aanleg van de gevraagde omgevingsvergunning hebben gestemd. De indiener van de zienswijze is van mening, dat het onbehoorlijk bestuur is, dat het college van burgemeester en wethouders een golfclub bij de Wageningse golfclub heeft gevolgd. Voorts had het college niet moeten toestaan, dat ambtenaren zouden gaan deelnemen aan golfclubs bij de aanvrager van de omgevingsvergunning. Nu het college dit heeft nagelaten en de golfclub heeft gevolgd, is de neutrale en onafhankelijke positie van het college aangetast. Het college heeft niet integer gehandeld. Dit betekent, dat het voorgenomen besluit tot stand is gekomen in strijd met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Daarnaast stelt de indiener van de zienswijze, dat de burgemeester tijdens de commissievergadering van 13 april jl 2015, waar de golfclub door een spreker aan de orde werd gesteld, heeft verzwegen dat door het college en de medewerkers een golfclub is gevolgd.
3. **Misleidende locatieomschrijving, aantasting inspraak:** Volgens het voorgenomen besluit heeft de Wageningse Golfclub een omgevingsvergunning aangevraagd voor uitbreiding van de bestaande golfbaan op het sportpark De Zoom, aan de Zoomweg 10 in Wageningen. Deze omschrijving wekt ten onrechte de indruk dat het zou gaan om een aanleg van een golfbaan op het sportpark de Zoom. Dit is niet juist. Dezelfde onjuiste omschrijving van de locatie is ook opgenomen op overheid.nl en in het Gemeenteblad. De onjuiste omschrijving van de locatie in de verschillende publicaties heeft tot gevolg dat belanghebbenden niet goed zijn

geïnformeerd over de precieze locatie van de golfbaan met als gevolg dat zij wellicht op verkeerde gronden (in de veronderstelling dat het gaat om gronden gelegen binnen het Sportpark de Zoom) hebben besloten geen zienswijze in te dienen. Dit betekent, dat de procedure onzorgvuldig is voorbereid.

4. **Inspraakreacties niet verwerkt:** de bij het voorgenomen besluit gevoegde reactienota is niet volledig. De reacties van de insprekers, die tijdens de vergadering van de raadscommissie van 15 april 2015 hebben ingesproken, zijn niet in de reactienota verwerkt. Het is onzorgvuldig dat de inspraakreacties die op deze avond zijn ingediend niet in de besluitvorming zijn meegenomen.
5. **Strijd met de huidige bestemming:** de aanleg van de golfbaan past niet binnen de huidige bestemming van het terrein. Een deugdelijke planologische afweging voor de afgifte van een omgevingsvergunning ontbreekt. De vraag wordt gesteld waarom de natuurwaarden van het gebied worden opgeofferd aan het belang van een kleine en selecte groep van golfers.
6. **Planschaderisico:** de aanleg van de golfbaan zal tot planschade leiden. Deze schade zal op de gemeente verhaald worden. De gemeente maakt in het besluit niet inzichtelijk op welke wijze het aspect planschade in de besluitvorming is meegenomen en of dit risico wel door de gemeente is afgedekt, en zo ja, hoe dit dan heeft plaatsgevonden.
7. **Postzegelplan, ontbreken totaalvisie op planologie:** er ontbreekt een visie over het behoud van de natuur en landschappelijke waarden binnen het bestemmingsplangebied. De gemeente heeft enkel gekeken naar de percelen, waarop de golfbaan zou worden aangelegd en niet naar de totale planologische inbedding. Het effect van de uitvoering van het plan is, dat er een forse aanslag op de natuur plaatsvindt. Van de noodzaak tot de aanleg van de golfbaan is niet gebleken. Ook blijkt uit het besluit, dat het beleid van de provincie Gelderland en de gemeente Renkum niet in de besluitvorming is betrokken. Het gevolg hiervan is, dat een totaalvisie en een samenhangend planologisch beleid ontbreken.
8. **Omgevingsverordening Gelderland:** bij het voorgenomen besluit had rekening moeten worden gehouden met de Omgevingsverordening Gelderland. Volgens deze verordening worden bestemmingswijzigingen in bestaande natuur niet toegestaan, tenzij is voldaan aan verschillende randvoorwaarden. In het voorgenomen besluit is hiermee geen rekening gehouden.
9. **Aantasting natuur en landschap:** Het betreffende gebied grenst direct aan Natura 2000 gebied en maakt deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur. De uitbreiding van de golfbaan zal het leefgebied van planten en dieren aantasten. Ook zal een deel van het bos moeten worden gekapt. Tal van dieren, zoals de vos en de zwarte specht, zullen uit het gebied wegtrekken. De Provincie Gelderland probeert voor het wild een verbinding met de Rijn te realiseren. De gemeente Renkum heeft hiervoor in het Renkum's Beekdal recentelijk grond teruggeven aan de natuur. Het is dan ook lijnrecht in strijd met dit beleid om aan de overkant van de N782, in de richting van de Rijn, een uitbreiding van een golfbaan te realiseren. Die uitbreiding van de golfbaan zou het wild namelijk juist weer weggagen. Ook de verbinding tussen het bestaande bos achter Sportpark De Zoom en de Wageningse Eng zal door de uitbreiding van de golfbaan aangetast worden. Het gebied wordt voor een belangrijk deel ontoegankelijk voor mensen, die nu door het pas wandelen, hardlopen, fietsen en paardrijden. In het voorgenomen besluit is met deze aspecten geen rekening gehouden.
10. **Verdringingseffect:** de aanleg van de golfbaan zal ertoe leiden, dat het gebied voor een belangrijk deel ontoegankelijk wordt voor andere gebruikers van het bos. Dit heeft als gevolg dat andere delen van het omringende natuurgebied zwaarder belast zullen worden met het gebruik door bijvoorbeeld wandelaars, hardlopers, fietser en ruiters. De voorgenomen aanleg van de golfbaan tast derhalve niet alleen de natuur aan op de gronden die daadwerkelijk en direct voor de golfbaan worden gebruikt. De aanleg van de golfbaan tast ook de natuur in het omliggende gebied aan. Deze aantasting van de natuur buiten het direct voor de golfbaan bestemde gebied is ten onrechte niet in de besluitvorming meegenomen.

11. **Bijzondere dieren:** In het betreffende gebied en het omliggende natuurgebied bevinden zich bijzondere planten en dieren. In het gebied verblijven onder andere de zwarte specht, de ijsvogel (met de sanering van het Renkums Beekdal), reeën, de vos en verschillende soorten vleermuizen. Met de komst van de golfbaan en de uitbreiding van het sportpark zullen deze dieren uit het plangebied en uit de omliggende percelen verdwijnen. Deze ernstige aantasting van de natuur mag niet doorgaan. Het voorgenomen besluit moet dan ook worden ingetrokken.
12. **Kappen van bomen:** voor de aanleg van de golfbaan zal een groot aantal bomen moeten worden gekapt. De kap van de bomen zou worden 'gecompenseerd' met de aanleg van bomen op het zogenaamde 'kerstbomenveldje'. De aanduiding 'compensatie' is misleidend. Het gevolg van de aanleg van de golfbaan is dat een stuk natuur verdwijnt. Aanplant van bomen op het kerstbomenveldje biedt geen vergroting van de natuurwaarde. Van een compensatie voor de aantasting van de natuur is geen sprake.
13. **Aantasting watervoorziening:** Een golfbaan heeft veel water nodig. Dit zal uit de bodem gepompt moeten worden. Dit veroorzaakt schade aan de omliggende natuur. Dit aspect is onvoldoende meegewogen in het voorgenomen besluit. Er had een gedegen onderzoek moeten worden uitgevoerd naar de effecten op de omliggende gronden.
14. **Belang van golfers, belang van Wageningen en belang overig:** In de onmiddellijke nabijheid van Wageningen zijn verschillende alternatieven om te golfen. Nabij Wageningen liggen de Heelsumse Golfclub (hemelsbreed op slechts drie kilometer afstand) en de Edese Golfclub Papendal. Verder is van belang dat een groot deel van de leden van de Wageningse golfclub van buiten de gemeente Wageningen komt. De golfclub heeft aangegeven dat bij de gewenste uitbreiding van de baan de contributie (maximaal) zal worden verdubbeld. Daarnaast is het een feit dat het met de golfbanen in Nederland niet goed gaat. Het is de vraag of de Wageningse golfclub na de uitbreiding levensvatbaar is. De petitie "stop de golfbaan" is door ruim 2800 burgers ondertekend. De gemeente Wageningen heeft de signalen en belangen van deze grote groep miskend.
15. **Levensvatbaarheid golfclub:** het gaat niet goed met de golfsport. De belangstelling voor het golfen loopt terug. De Wageningse golfclub is aan het vergrijzen en het ledenaantal loopt terug. Het is de vraag of de kleine Wageningse golfclub na de uitbreiding levensvatbaar is. De gemeente had onderzoek moeten doen naar het ledenbestand, naar de financiële positie en naar de levensvatbaarheid van de golfclub.
16. **Parkeren:** De parkeerdruk aan de Zoomweg in de weekenden is nu al bijzonder groot, om niet te zeggen dat feitelijk sprake is van een chaos door geparkeerde auto's langs de gehele Zoomweg. Uitbreiding van de golfbaan zal dan ook leiden tot parkeren op het Heidepark nabij de De Vrieslaan en nabij het Papenpad. Dit leidt tot overlast voor omwonenden. Niet duidelijk is hoe de Wageningse Golfclub bij een eventuele uitbreiding van de golfbaan de verdere toename van die parkeerdruk wil oplossen. Inmiddels heeft de gemeente een aanlegvergunning aangevraagd voor de aanleg van parkeerplaatsen bij Sportpark De Zoom aan de Zoomweg. De aanlegvergunning heeft betrekking op de aanleg van ongeveer 40 nieuwe parkeerplaatsen. De gemeente heeft niet toegelicht op grond van welke berekening en normering de gemeente tot dit aantal parkeerplaatsen is gekomen. De parkeercapaciteit zal waarschijnlijk bedoeld zijn voor de verschillende voetbalverenigingen, maar zeker ook voor de Wageningse golfclub. De gemeente zal inzichtelijk moeten maken hoeveel parkeerplaatsen er per vereniging noodzakelijk zijn. Er ontbreekt duidelijkheid over de eerder gehanteerde parkeernormen van 30 parkeerplaatsen.
17. **Kosten aanleg parkeerplaatsen:** tijdens een voorlichtingsavond van de golfclub gaf de golfclub aan, dat zijzelf de kosten van de aanleg van de parkeerplaatsen diende te dragen. Het lijkt er nu op, dat deze financiële last voor de golfclub wordt afgewenteld op de Wageningse gemeenschap. De gemeente heeft onbesproken gelaten wie de kosten van de aanleg van de extra parkeerplaatsen draagt.

18. **Veiligheid:** de uitbreiding van de golfbaan zal leiden tot meer overlast en tot gevaarstelling. Fout geslagen golfballen vormen een risico voor omwonenden en passanten. Niet duidelijk is hoe groot de veiligheidsrisico's van de golfbaan zijn. Ook is niet duidelijk hoe omwonenden en passanten tegen deze risico's worden beschermd. Ook is het de vraag of de Wageningse golfclub een afdoende aansprakelijkheidsverzekering heeft afgesloten om eventuele slachtoffers voldoende financieel verhaal te bieden. De gemeente moet erop toezien dat de aansprakelijkheidsrisico's op een verantwoorde manier zijn afgedekt.
19. **Ongewenste precedentwerking:** de gemeente dient te waken voor een salami-techniek van de Wageningse golfclub. Niet uit te sluiten valt dat de golfclub of een andere sportvereniging met nieuwe wensen komt voor de uitbreiding van Sportpark De Zoom. De aanleg van de golfbaan zou in dit kader een ongewenst precedent vormen. In de besluitvorming is geen enkele garantie opgenomen om nog verdere uitbreiding van de golfbaan en/of het Sportpark De Zoom tegen te gaan.
20. **Verzoek aan provincie om perceel grond buiten de ecologische hoofdstructuur te houden:** in april 2008 heeft het college van burgemeester en wethouders een brief verzonden aan het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland met het verzoek om een perceel grond buiten de ecologische hoofdstructuur te houden. Het doel van dit verzoek was om de aanleg van een golfbaan mogelijk te maken.

Beantwoording

1. **Onbevoegdheid college van burgemeester en wethouders van de gemeente Ede:** per abuis is de informatieve brief van 11 juni 2015 namens burgemeester en wethouders van de gemeente Ede ondertekend. Het voornemen tot het verlenen van een omgevingsvergunning is ondertekend door burgemeester en wethouders van de gemeente Wageningen. In het voornemen tot het verlenen van een omgevingsvergunning is aangegeven, dat een zienswijze kan worden ingediend bij burgemeester en wethouders van Wageningen. Voorts is in de officiële bekendmakingen van het ontwerpbesluit van de omgevingsvergunning in de Staatscourant en het Gemeenteblad ook vermeld, dat een zienswijze kan worden ingediend bij het college van burgemeester en wethouders van Wageningen. Dit betekent, dat er geen gebrek aan de voorbereiding kleefte.
2. **Strijd met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, geen integer bestuur:** deze zienswijze bevat geen ruimtelijk relevante argumenten, die in het kader van een besluit op een aanvraag om omgevingsvergunning meegewogen worden. Desalniettemin wordt opgemerkt, dat er in 2008 inderdaad een golfclinic is gevolgd, zowel door het college als door het personeel. In de beantwoording op het Wob-verzoek was in eerste instantie niet opgenomen dat het college ook een golfclinic heeft gevolgd, eenvoudigweg om dat de gegevens hierover pas op een later moment (ook bij de burgemeester pas weer) in beeld zijn gekomen. Er is dus geen sprake geweest van opzet om de informatie achter te houden, dan wel niet te willen verstrekken. Er was sprake van een omissie, als gevolg van het feit dat de stukken waaruit bleek dat de clinic was gevolgd zeer moeilijk te achterhalen waren. Er is vervolgens, mede ook naar aanleiding van de door de indiener van de zienswijze overlegde informatie, te weten een jaarrede van 2008 van de voorzitter van de Golfclub van 2008, waarin een bezoek van het college in de vorm van een golfclinic werd aangehaald, nogmaals nader onderzoek gepleegd. Uit dit nader onderzoek bleek, dat zich binnen onze organisatie toch een document bevond waaruit bleek dat er op 8 juli 2008 toch een golfclinic door het college is gevolgd (print van de agenda van de burgemeester van 8 juli 2008). Het volgen van een golfclinic is destijds geweest op uitnodiging van de Wageningse golfclub. Het college heeft de golfclinic gevolgd in het kader van de werkbezoeken, die het college regelmatig doet aan instellingen en bedrijven in Wageningen. Het personeel heeft de golfclinic gevolgd in het kader van de Gezonde Week 2008, waarbij meerdere sportieve activiteiten, ook bij andere instellingen, op de agenda stonden. Verder dateert de aanvraag van de Wageningse golfclub

voor de omgevingsvergunning van 14 november 2012, dat wil zeggen ruim vier jaar na het volgen van de golfclinic door de gemeente. Ten tijde van het volgen van de golfclinic was er nog geen sprake van een situatie waarin het college al een aanvraag van de golfclub had ontvangen, de Wageningse golfclub was dus nog geen aanvrager van een vergunning. Derhalve kan er geen sprake zijn van niet integer gedrag van het college vanwege de mogelijkheid van beïnvloeding van de besluitvorming op de aanvraag voor de omgevingsvergunning door deelname aan de golfclinic. Het voorstel waarop de raad op 1 juni 2015 heeft besloten is afkomstig van het huidige college, dat wat betreft de politieke samenstelling (geheel) anders is dan het college in 2008, namelijk D66, Stadspartij en Groen Links. Alleen de burgemeester is degene die zowel in 2008 als heden onderdeel van het college uitmaakt, die bovendien in deze geen zelfstandige beslissingsbevoegdheid heeft. Tijdens de commissievergaderingen van Wageningen is het gewoonte voor collegeleden om alleen het woord te nemen op uitnodiging van de voorzitter. Er is derhalve geen sprake van dat de burgemeester iets opzettelijk verzwegen zou hebben. Bovendien wist de burgemeester zichzelf eenvoudigweg de golfclinic niet meer te herinneren. Daarnaast is uit de stukken welke in verband met de beslissing op het Wob-verzoek zijn overlegd bovendien ook niet op te maken dat hij zelf bij de golfclinic aanwezig is geweest. Dit betekent, dat van een situatie waarin er sprake zou zijn van niet integer handelen door het college en een handelen in strijd met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur in casu geen sprake is geweest.

3. **Misleidende locatieomschrijving, aantasting inspraak:** de kennisgeving is vooral bedoeld om belanghebbenden te informeren dat er een zaak speelt in hun omgeving. Door vervolgens inzage te vragen en te krijgen in de stukken kan verder duidelijkheid worden verschaft over inhoud van de zaak en de precieze ligging van het plangebied. Het is niet nodig in de kennisgeving een gedetailleerde omschrijving van het plan en de exacte ligging van het plangebied te geven. Op basis van de kennisgeving is het voldoende duidelijk in welk gebied het plan ligt. De procedure is niet onzorgvuldig voorbereid.
4. **Inspraakreacties niet verwerkt:** uit de notulen van de vergadering van de raadscommissie van 15 april 2015 blijkt, dat het voorstel voor het uitbreiden van de golfbaan in een zogenaamd tweetrapstraject in de raadscommissie behandeld wordt. Dit houdt in, dat er die avond gelegenheid was voor insprekers om het woord te voeren en voor commissieleden om aan hen vragen te stellen. In de volgende commissievergadering was gelegenheid tot het stellen van bestuurlijke vragen. De inspraakreacties, van insprekers tijdens een commissievergadering, worden door de leden van de raadscommissie meegenomen bij hun besluitvorming. Deze inspraakreacties worden echter niet verwerkt in een reactienota, behorende bij het besluit.
5. **Strijd met de huidige bestemming van de grond:** voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording van punt 1 van zienswijze 2.2.
6. **Planschaderisico:** de gemeente heeft een planschadeovereenkomst met de Wageningse golfclub afgesloten. In deze overeenkomst is geregeld, dat eventuele planschade voor rekening van de Wageningse golfclub is.
7. **Postzegelplan, ontbreken totaalvisie op planologie:** het betreft een aanvraag om omgevingsvergunning. Voor het beoordelen van een dergelijke vergunning, is het niet noodzakelijk, dat er eerst een totaalvisie is. De aanvraag is door de Commissie voor Ruimtelijke Kwaliteit beoordeeld. De commissie bestaat uit een landschapsarchitect en stedenbouwkundige. Deze commissie kijkt niet alleen naar het plan op zichzelf, maar ook naar het plan in zijn omgeving. Voor de beantwoording van de zienswijze over de aanslag op de natuur wordt verwezen naar beantwoording van punt 1 van zienswijze 2.2. Met betrekking tot de noodzaak van de golfbaan wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 2.1. In het ontwerpbesluit op de aanvraag om omgevingsvergunning is aangegeven, dat er vooroverleg heeft plaatsgevonden met de provincie. Ook in de bij het besluit behorende ruimtelijke onderbouwing is het provinciaal beleid afgewogen.

8. **Omgevingsverordening Gelderland:** voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording van punt 1 van zienswijze 2.2. In aanvulling hierop wordt opgemerkt, dat in de bij het besluit behorende ruimtelijke onderbouwing gemotiveerd ingegaan is op de Omgevingsverordening Gelderland.
9. **Aantasting natuur en landschap:** voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de punten 1 en 2 van zienswijze 2.2. In aanvulling hierop wordt opgemerkt, dat de provincie Gelderland geen zienswijze tegen het ontwerpbesluit op de aanvraag om omgevingsvergunning heeft ingediend. Dit betekent, dat de provincie van mening is, dat niet in strijd met het provinciale beleid heeft gehandeld. In het nieuwe plan is rekening gehouden met de mogelijkheid dat publiek via een wandelpad het landgoed kan betreden. Op dit moment wordt het landgoed betreden zonder toestemming van de eigenaar. Er zijn geen officiële wandelpaden, die als zodanig zijn aangewezen in het kader van de openstelling van het landgoed op basis van de Natuurschoonwet.
10. **Verdringingseffect:** voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording van punt 2 van zienswijze 2.2.
11. **Bijzondere dieren:** er is een natuurtoets uitgevoerd. Deze toets is uitgevoerd in het kader van de ruimtelijke onderbouwing en maakt hier onderdeel van uit. In de bij het besluit behorende ruimtelijke onderbouwing zijn de conclusies van deze toets opgenomen. Hieruit blijkt, dat de aanleg van de golfbaan geen negatief effect heeft op kwalificerende soorten of habitattypen. Verder wordt verwezen naar de beantwoording van punt 2 van zienswijze 2.2.
12. **Kappen van bomen:** voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording van punt 1 van zienswijze 2.2.
13. **Aantasting watervoorziening:** voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording van punt 2 van zienswijze 2.6.
14. **Belangen golfers, belang van Wageningen en belang overigen:** voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 2.1. In aanvulling hierop wordt opgemerkt, dat bij een traditionele, grotere golfclub zowel de entreekosten als de jaarlijkse contributie hoger zijn. De contributie van de Wageningse golfclub bedraagt thans € 180,- per jaar en zal –na realisatie van de uitbreiding- onder de € 350,- blijven. De jaarcontributie voor de Golfclub Heelsum is voor leden ouder dan 35 jaar € 1384,40 en voor de Edese Golfclub voor leden ouder dan 31 jaar € 1065,-. Beide bedragen liggen aanzienlijk hoger dan de contributie van de Wageningse golfclub, zowel nu als na realisatie van de uitbreiding. Verder zijn de golfbanen in feite complementair. De Wageningse golfclub bedient een deel van de bevolking dat anders geen golfsport zou beoefenen en een deel dat naast de Wageningse baan ook gebruik maakt van andere golfbanen (incidenteel of als lid). Het doel van de uitbreiding is om terugloop van het ledenaantal te voorkomen en niet bedoeld om een groei van het ledenbestand te bereiken. Dit staat vermeld in de ruimtelijke onderbouwing. In deze ruimtelijke onderbouwing wordt in hoofdstuk 5.1 ingegaan op de economische uitvoerbaarheid. Hieruit blijkt, dat de ontwikkelings-, aanleg- en beheerskosten van de 5 extra holes grotendeels wordt voorgefinancierd uit de algemene middelen van de golfclub en uit een verhoging van de contributie. Deze contributieverhoging is goedgekeurd door de leden van de golfclub. Daarnaast is een begroting gemaakt van de beheerskosten. De contributie is voldoende voor het duurzaam beheer van de baan.
15. **Levensvatbaarheid golfclub:** voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording van punt 14 van deze zienswijze.
16. **Parkeren:** in zowel het ontwerpbesluit van de aanvraag om omgevingsvergunning als in de ruimtelijke onderbouwing is ingegaan op het aspect parkeren. De gemeente is bij het berekenen van de parkeernorm in eerste instantie uitgegaan van de Parkeernorm Wageningen 2008. Daarin is een norm opgenomen voor een golfbaan. Bij de berekening kwam eruit dat voor de uitbreiding van de golfbaan van 5 holes, 30 parkeerplaatsen extra aangelegd zouden moeten worden (6 parkeerplaatsen per hole). De opgenomen norm in Parkeernormen

Wageningen 2008 voor een golfbaan gaat echter uit van een officiële 18 holes golfbaan. Dit is bij de golfbaan in Wageningen niet aan de orde. Het betreft een veel kleinere golfbaan met minder holes zonder horeca functie. Daarnaast kunnen er maximaal 5 personen tegelijk golfen per hole.

Kenmerken gebruikers Wageningse golfbaan:

- Groot aandeel golfers zijn gepensioneerd;
- Ervaring is dat doordeweeks drukker is dan weekend. Dit is ook de verwachting voor gebruik van de nieuwe holes.
- Op zaterdag kan er alleen gebruik worden gemaakt van de 5 holes die worden gerealiseerd in de uitbreiding.
- Het is de verwachting dat 5 holes ook relatief minder bezoekers aantrekken dan de huidige 9 holes. Voor de doordeweekse dagen biedt de aanwezigheid van 5 extra holes extra mogelijkheden om een toernooi te organiseren. Voor de zaterdag en zondag is dit minder interessant.

Deze gegevens waren bij de eerste berekeningen niet meegenomen. Omdat de Wageningse golfbaan zoveel afwijkt van een 18-holes golfbaan is voor het berekenen van de benodigde aantal extra parkeerplaatsen een parkeeronderzoek noodzakelijk. Er hebben 2 onderzoeken plaats gevonden. Een onderzoek is uitgevoerd in opdracht van de golfbaan door Grontmij. Het 2^e onderzoek is uitgevoerd door Bureau de Groot Volker in opdracht van de gemeente Wageningen.

Eerste onderzoek: Grontmij heeft een onderzoek uitgevoerd waaruit blijkt dat er voor de uitbreiding maar 8 parkeerplaatsen extra nodig zijn ipv de 30 parkeerplaatsen volgens Parkeernormen Wageningen 2008.

Tweede onderzoek: Bureau de Groot Volker heeft een parkeeronderzoek uitgevoerd door middel van het uitvoeren van tellingen op 3 dagen in een week in oktober 2014 op het parkeerterrein bij de golfbaan, op maandag, woensdag (toernooidag en zondag). Aangezien er nu niet op zaterdag gegolft kan worden is een telling op zaterdag niet zinvol. Er waren 9 holes beschikbaar tijdens de tellingen. Uit de tellingen is het volgende gebleken:

Tellingen

Zondagochtend:

5 bezoekers tegelijkertijd = 0,55 pp/hole

Bezetting: 1,4 personen/auto

Maandag:

25 bezoekers = 2,8 pp/hole

Bezetting: 1,2 personen/auto

Golfoernooi (woensdag):

14 bezoekers = 1,6 pp/hole

Bezetting: 1,1 personen/auto

Gemiddelde bezetting:

1,2 personen/auto

1,65 pp/hole

Uit dit onderzoek kwam dus naar voren dat de gemiddelde bezetting per auto 1,2 personen was, en gemiddeld 1,65 personen per hole speelden. Dit komt neer op de extra benodigde parkeerbehoefte van $(5 * 1,65 \text{ pp}) = 8,25$ parkeerplaatsen afgerond 8 parkeerplaatsen.

Zowel het onderzoek van Grontmij als het onderzoek van Bureau de Groot Volker toont aan dat bij een uitbreiding van 5 holes een extra parkeerbehoefte van 8 parkeerplaatsen

voldoende is. De onderzoeken maken onderdeel uit van het ontwerpbesluit op de aanvraag om omgevingsvergunning.

17. **Kosten aanleg parkeerplaatsen:** De voetbalverenigingen van sportpark de Zoom gaat het aantal parkeerplaatsen uitbreiden op het parkeerterrein met ongeveer 51 parkeerplaatsen voor gebruik op zaterdag. In de huidige situatie komen zij op zaterdag parkeerplaatsen te kort. Deze uitbreiding wordt vrijwillig gedaan door de voetbalverenigingen. Van de totale uitbreiding van ca. 51 parkeerplaatsen worden 8 parkeerplaatsen gerealiseerd ten behoeve van de uitbreiding van de golfclub. De betaling van de uitbreiding hiervan regelen de golfclub en de voetbalverenigingen onderling.
18. **Veiligheid:** voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording van punt 1 van zienswijze 2.7. Met betrekking tot de aansprakelijkheidsverzekering wordt opgemerkt, dat het de verantwoording van de golfclub zelf is om ervoor te zorgen dat zij een afdoende aansprakelijkheidsverzekering hebben. Dit is geen taak van de gemeente.
19. **Ongewenste precedentwerking:** voor elke nieuwe uitbreiding van het de golfbaan en/of het Sportpark De Zoom zal een nieuwe aanvraag om omgevingsvergunning dan wel een aanvraag om herziening van het bestemmingsplan moeten worden aangevraagd, omdat het huidige bestemmingsplan 'Buitengebied' hier niet in voorziet. In het kader van elke nieuwe aanvraag zullen alle ruimtelijke aspecten opnieuw worden afgewogen en beoordeeld worden of de aanvraag voldoet aan een goede ruimtelijke ordening. Van precedentwerking is geen sprake.
20. **Verzoek aan provincie om perceel grond buiten de ecologische hoofdstructuur te houden:** het plangebied behoort tot het Gelders Natuurnetwerk. Dit betekent, dat het verzoek niet is ingewilligd.

Conclusie

De zienswijze geeft aanleiding om het besluit op de aanvraag om omgevingsvergunning te wijzigen. Aan de verklaring van geen bedenkingen wordt de voorwaarde verbonden, dat de compensatieplicht moet worden uitgevoerd conform de memo 'bos en natuurcompensatie' en de daarbij behorende tekening 'bos- en natuurcompensatie 10-2015'. Het voorschrift over de compensatieplicht, dat aan het ontwerpbesluit op de aanvraag om omgevingsvergunning is verbonden, zal in het besluit op de aanvraag om omgevingsvergunning naar aanleiding van de onder voorwaarde afgegeven verklaring van geen bedenkingen worden aangevuld in die zin, dat de compensatieplicht moet worden uitgevoerd overeenkomstig de memo 'bos en natuurcompensatie' en daarbij behorende tekening 'bos- en natuurcompensatie 10-2015'.

2.9 Stichting Behoud Cultuurlandschap de Dorschkamp

Samenvatting

Voor de samenvatting van de zienswijzen wordt verwezen naar de samenvatting van de punten 1 en 3 t/m 11 van zienswijze 2.7.

Beantwoording

Voor de beantwoording van de zienswijzen wordt verwezen naar de samenvatting van de punten 1 en 3 t/m 11 van zienswijze 2.7.

Conclusie

De zienswijze geeft aanleiding om het besluit op de aanvraag om omgevingsvergunning te wijzigen. Aan de verklaring van geen bedenkingen wordt de voorwaarde verbonden, dat de compensatieplicht moet worden uitgevoerd conform de memo 'bos en natuurcompensatie' en de daarbij behorende tekening 'bos- en natuurcompensatie 10-2015'. Het voorschrift over de compensatieplicht, dat aan het

ontwerpbesluit op de aanvraag om omgevingsvergunning is verbonden, zal in het besluit op de aanvraag om omgevingsvergunning naar aanleiding van de onder voorwaarde afgegeven verklaring van geen bedenkingen worden aangevuld in die zin, dat de compensatieplicht moet worden uitgevoerd overeenkomstig de memo 'bos en natuurcompensatie' en daarbij behorende tekening 'bos- en natuurcompensatie 10-2015'.

2.10 Bewoners Hamsterlaan

Samenvatting

Het betreffende stuk bos en akker, waar de uitbreiding van de golfbaan is voorzien, wordt door een grote en brede groep mensen veelvuldig gebruikt om te recreëren. Het toekennen van een vergunning, betekent dat dit mooie stukje gebruikt gaan worden door een selecte, selecte, kleine, veelal oudere groep en veelal vermogende landgenoten, ten koste van een breed publiek van jong tot oud uit Wageningen en omgeving en Wageningen-Hoog. Daarbij zal het recreatieplezier in de nabije omgeving van de golfbaan ook verminderen door het afsluiten van paden en het plaatsen van hekken.

Beantwoording

Voor de beantwoording van deze zienswijze wordt verwezen naar de beantwoording van zienswijze 2.1 en de beantwoording van punt 1 van zienswijze 2.2.

Conclusie

De zienswijze geeft aanleiding om het besluit op de aanvraag om omgevingsvergunning te wijzigen. Aan de verklaring van geen bedenkingen wordt de voorwaarde verbonden, dat de compensatieplicht moet worden uitgevoerd conform de memo 'bos en natuurcompensatie' en de daarbij behorende tekening 'bos- en natuurcompensatie 10-2015'. Het voorschrift over de compensatieplicht, dat aan het ontwerpbesluit op de aanvraag om omgevingsvergunning is verbonden, zal in het besluit op de aanvraag om omgevingsvergunning naar aanleiding van de onder voorwaarde afgegeven verklaring van geen bedenkingen worden aangevuld in die zin, dat de compensatieplicht moet worden uitgevoerd overeenkomstig de memo 'bos en natuurcompensatie' en daarbij behorende tekening 'bos- en natuurcompensatie 10-2015'.